

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
С.Б. Жильцов
“ 09 ” 09 2016 року
УКРАЇНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПОЗИЦІЯ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>2223</u> <u>Жильцов</u> (підпис) (прізвище, ініціали) « » 20 <u>16</u>
--

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*».

Розробник: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 29 » серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

(підпис)

Ю. В. Романенкова

© _____, 2016 рік
© _____, 2017 рік

Зміст

Пояснювальна записка-----	4
Структура програми навчальної дисципліни-----	6
I. Опис дисципліни-----	6
II. Тематичний план-----	7
III. Програма дисципліни-----	8
<i>Змістовний модуль I. Пластичний мотив</i> -----	8
IV. Карта самостійної роботи студента-----	9
V. Система поточного та підсумкового контролю-----	9
VI. Методи навчання-----	11
VII. Методичне забезпечення-----	11
VIII. Рекомендована література-----	12
IX. Навчально-методична карта дисципліни «Композиція»-----	13

Пояснювальна записка

Робоча програма з навчальної дисципліни «Композиція» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва Інституту мистецтв.

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

В навчальному плані закладу дисципліна «Композиція» є складовою частиною циклу природничо-наукової підготовки студентів. Принципи навчання базуються на закономірностях побудови формальної композиції з поступовим переходом до жанрової композиції.

Вивчення кожного модуля починається вступною лекцією з загальнотеоретичних питань, які служать теоретичною базою для практичних занять та самостійних робіт, сприяють обдуманому виконанню завдань, готують студентів до художньої та педагогічної діяльності. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до використання знань в самостійній творчій діяльності, дозволить оцінювати твори мистецтва з наукової точки зору.

Метою викладання дисципліни «Композиція» є набуття знань та розвиток професійних навичок для самостійного творчого вирішення завдань художньої та педагогічної діяльності, свідомого використання знань в практичній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Композиція» є ознайомлення з основами побудови різних видів композиції, розвиток уміння логічної побудови композиції, розвиток аналітичного мислення, здатності до самостійного аналізу створених композицій, розвиток уяви та естетичного смаку.

У результаті вивчення змістового модуля «Пластичний мотив» відповідно до профілю програми бакалавра формуються загальні та фахові компетентності **Загальні компетентності** (світоглядна, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька і самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- уміння оцінювати й модифікувати освоєні наукові методи і засоби художньої діяльності;
- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного візуального мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення тематичних композицій в романтичному стилі.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- основних законів прийомів та засобів композиції;
- методики організації композиційного простору;
- різноманітних прийомів вибору та замальовок натурних елементів композицій;
- алгоритму побудови тематичної композиції в романтичному стилі;
- особливостей романтичного стилю.

Практичні навички й уміння:

- уміння вибрати відповідні прийоми та засоби тематичної композиції;
- уміння будувати сюжетно-тематичну композицію;
- уміння адекватно передавати відповідними засобами певні психологічні стани обраного сюжету;
- володіння художньо-виразними засобами виконання жанрових композицій.
- уміння організувати композиційний простір.
- уміння створювати романтичні портрети.

Програмні результати навчання

- Уміння створювати сюжетно-тематичні композиції.
- Володіння методикою створення романтичних портретів.
- Готовність до фахової діяльності в галузі візуального образотворчого мистецтва.
- Розумова активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.
- Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОМПОЗИЦІЯ»

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 0202 Мистецтво (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво (шифр і назва)		
Модулів –		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин -54		5-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 1 аудиторних – 8 самостійної роботи студента -9	Освітній рівень перший (бакалаврський)	4 год.	
		Практичні, семінарські	
		4 год.	
		Консультації	
		год.	
		Самостійна робота	
		9 год.	
Семестровий контроль – 36 год.			
Вид контролю:екзамен			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі					
		л	п	сем конт	с	м. к.		л	п	К.	с.р	м.к.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. ПЛАСТИЧНИЙ МОТИВ													
Тема 1. Пластичний мотив. Романтичний портрет	4	4											
Тема 2. Композиція романтичного портрету	4		4										
Тема 3. Натурні замальовки елементів композиції	9				9								
МКР	1					1							
Семестровий контроль	36			36									
Разом за змістовим модулем 1													
Усього годин	54	4	4	36	9	1							

ІІІ ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ПЛАСТИЧНИЙ МОТИВ.

ТЕМА 1. (4 год.) Лекція . ПЛАСТИЧНИЙ МОТИВ ТЕМАТИЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ. РОМАНТИЧНИЙ ПОРТРЕТ.

Сюжетно-тематична композиція. Важливість пластичного мотиву в роботі над тематичною композицією. Розробка сюжету картини. Проблеми руху в побудові композиції тематичної картини. Алгоритм побудови композиції.

Ознаки романтизму. Видатні майстри романтичного стилю. Романтичний портрет.

Рекомендована література:

Основна: [2], [3], [4], [5], [6].

Додаткова: [3], [4]

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ. (4 год.)

ТЕМА 2. (4 год.) . Композиція романтичного портрета

Композиція портрета в жанрі романтизму. Формат: папір А3. Матеріали: акварель, гуаш, пастель.

Виконання ескізів (2 год.)

Виконати ескізні пошуки принципів композиційних побудов. Вибрати остаточну композиційну схему. Визначити в деталях окремі елементи композиції, підібрати відповідну техніку виконання. Виконати серію замальовок портрету згідно задуму. Відібрати найкращий варіант. Підготувати «картон» і затвердити його.

Виконання оригіналу (2 год.)

Перенести основні елементи композиційної схеми на формат оригіналу. Уточнити деталі елементів композиції, анатомічні та конструктивні побудови портрету, та виконати її обраною графічною технікою.

Рекомендована література:

Основна: [4], [6].

Додаткова: [3], [4]

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ. (9 год.)

ТЕМА 3. (9 год.) Натурні замальовки елементів композиції.

Виконати серію підготовчих замальовок елементів тематичної композиції романтичного портрету згідно обраної тематики. Матеріали: папір А4, олівець, туш, перо, гелева ручка, фломастери, акварель, гуаш, пензель.

Замальовки елементів (5год.)

Виконати серію замальовок елементів композиції в різних ракурсах з передачею фактури та кольору.

Пропорціонування елементів (4год.)

Виконати замальовки атрибутів композиції в поєднанні з руками, портретом, пропорціями фігури вцілому, елементами інтер'єру (екстер'єру). Відкорегувати ракурси, тонові та кольорові відношення.

Рекомендована література:

Основна: [4], [5],
Додаткова: [2], [3].

IV. Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I. ПЛАСТИЧНИЙ МОТИВ			
Тема 4. Натурні замальовки елементів композиції.(9 г.)	Практичне заняття.	5	
<i>Разом: 9 год.</i>	<i>Разом: 5 балів</i>		

V. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1											
T1	T2	T3				МКР	72	1,2	60	40	100
2	40	5				25					

T1, T2 T3. – теми змістового модуля.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кількість балів за роботу на теоретичних та практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;

- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та художників;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники (в електронному вигляді);
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни "КОМПОЗИЦІЯ".

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм Пер. с англ. - М.: Архитектура-С, 2007. – 392 с., ил.
2. Голубева О. Л. Основы композиции / О. Л. Голубева – М.: Сварог и К, 2008. – 144 с.
3. Житкова Н. Ю. Композиція / Н. Ю. Житкова, С. Б. Зиміна. – К.: вид-во КНУБА, 2008. – 120 с.
4. Касьян Т. К. Композиція / Т. К. Касьян. – Черкаси : вид-во ЧНУ, 2012. – 88 с.
5. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К.: Каравелла, 2008. -304 с.
6. Поліщук Л. К. Основи об'ємно-просторової композиції / Л. К. Поліщук. – Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. – 100 с.

Додаткова:

1. Бідняк М. М. Архітектурна композиція / М. М. Бідняк, О. Б. Білінська. – Львів: «Львівська політехніка», 2011. – 152 с.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка / Г. Є. Гребенюк. – К.: Техніка, 2000. – 224 с.
3. Ковалев Ф. В. Золотое сечение в живописи / Ф. В. Ковалев. – К.: Выща школа, 2000. – 144 с.
4. Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві / М. М. Писанко. – К.: Мистецтво, 2000. – 128 с.
5. Електронні ресурси:
Натюрморт. – Режим доступу: <http://www.cavespirit.com/node?page=6>
Словник образотворчого мистецтва. – Режим доступу:
<http://slovari.yandex.ua/~книги/Словарь%20изобразительного%20искусства/Плакаты/>

IX. Навчально-методична карта дисципліни «Композиція» 3 курс 5 семестр

**Разом: 54 год., лекції – 4 год., практичні заняття – 4 год.,
самостійна робота – 9 год., семестровий контроль – 36 год. модульний контроль – 1 год. Екзамен**

Модулі	Змістовий модуль I									
Назва модуля	Пластичний мотив.									
Кількість балів за модуль	72									
Лекції, прак.	1, 2	3, 4	5, 6, 7, 8, 9							
Теми лекцій	Пластичний мотив. Романтичний портрет (2 бала)									
Практична робота		Романтичний портрет. (40 бал.) (ескіз - 10 бал., колір. -10 бал., картон - 10 бал., оригінал – 10 бал.								
Відвідування практичних занять		2 бала								
Самостійна робота			Натурні замальовки елементів композиції (5 балів)							
ІНДЗ										
Вик. МКР	25 балів									
разом	72 бала (коефіцієнт успішності: $72 \div 60=1,2$)									
Підсумк. контроль	Екзамен (40 балів)									